

ЗапорожченкоЮ. Г., старший науковий співробітник відділу інформатизації навчально-виховних закладів Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

СУЧАСНІ ПРОЦЕСИ В СФЕРІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Широке впровадження ІКТ в різні сфери життєдіяльності висуває проблеми стандартизації на перше місце серед факторів успішної реалізації цього процесу. Особливої гостроти ці проблеми набувають в освітній галузі, перетворюючись на об'єкт численних дискусій на національному та міжнародному рівнях.

Упровадження стандартів в галузі освітньої інформатизації дозволяють створювати нові ринки навчальних матеріалів; узгоджувати реалізацію навчального програмного продукту, його функціональні можливості; полегшити процес оцінювання якості та визнання нових програмно-технічних продуктів; мінімізувати можливість виникнення помилок та ін., що, в свою чергу, має беззаперечний економічний ефект, а саме – сприяє зменшенню вартості розробки і збільшенню потенційного повернення інвестицій.

Усвідомлення важливості стандартизації для розвитку співробітництва, розробки спільних підходів зумовило тенденцію до консолідації провідних спеціалістів в галузі освіти й інформаційних технологій. Результатом їх взаємодії стало започаткування ряду важливих проектів і об'єднань, зокрема, ARIADNE, LTSC, IMS, ADL й ін. Однак, безумовне лідерство у сфері стандартизації на світовій арені належить Міжнародній організації зі стандартизації, або ISO (International Organization for Standardization).

На сьогоднішній день ISO є найбільшим у світі розробником міжнародних стандартів. Широке визнання і розповсюдження стандартів ISO зумовлене узагальненим характером, що дозволяє застосовувати їх у будь-яких організаціях незалежно від виду діяльності, типу продукції чи послуг, що ними пропонуються, чисельності співробітників, форми власності тощо. Стандарти ISO одночасно виконують і роль гаранта якості продукції/послуг для споживачів, і орієнтиру для компаній з покращання їх роботи.

Діяльність ISO демонструє тенденцію до об'єднання зусиль з іншими провідними міжнародними організаціями й комітетами, зокрема, з Міжнародною електротехнічною комісією (International Electrotechnical Commission (IEC)). Мільйони девайсів у всьому світі, що містять електроніку, використовують чи виробляють електрику створюються і функціонують згідно зі стандартами, розробленими саме Міжнародною електротехнічною комісією. Важливим результатом взаємодії ISO та IEC стало утворення Об'єданого технічного комітету №1 (ОТК № 1), який займається усіма питаннями, пов'язаних з розробкою, підтримкою і сприянням розповсюдженню стандартам в сфері інформаційно-комунікаційних технологій, необхідних світовому ринку для узгодження вимог виробників і

споживачів за різними параметрами: розвиток систем ІТ та засобів їх розробки, результативність і якість продуктів і систем ІТ, безпека систем ІТ та інформації, портативність прикладного програмного забезпечення, уніфікація інструментів і засобів розробки, гармонізація ІТ-словника, ергономічність дизайну користувацьких інтерфейсів тощо.

Продуктом діяльності ОТК № 1 під егідою ISO став широкий спектр стандартів для інформаційно-комунікаційних засобів навчального призначення: словник; інформаційна модель; технології взаємодії; спільна навчальна комунікація; метадані для навчальних ресурсів; управління, забезпечення якості та метрика; гармонізована модель якості; рекомендаційні методи та метрика; технології підтримки; індивідуалізована адаптивність і доступність в електронному навчанні, освіті та професійній підготовці; концептуальна рекомендаційна модель для інформації про компетенції та подібні об'єкти тощо. Нажаль, ці стандарти досі не отримали українських аналогів, що значно уповільнює процеси стандартизації національних розробок. Хоча Україна долучилася до впровадження визнаних міжнародних стандартів ще на початку ХХІ ст., все ж, нині стандартизація та щонайменша уніфікація підходів до визначення якості навчальних комп'ютерних програм, засобів, систем тощо залишається досить низькою.

В Україні існують законодавчі підстави необхідної сертифікації. Однак, вітчизняний сертифікат не є дійсним за межами держави. Для дійсного визнання світовою спільнотою необхідна сертифікація відповідно ISO 9001:2000 у спеціальних інституціях, (наприклад, ABS Quality Evaluations (США), Lloyd's Register Quality Assurance (Великобританія), TUV (Німеччина) та ін.), що потрібно компаніям, які пропонують товари чи послуги іноземним клієнтам, у тому числі й освітнім установам, які прагнуть створити гідну конкуренцію зарубіжним колегам.

Ці та інші протиріччя ускладнюють процеси забезпечення якості інформаційно-комунікаційних засобів навчального призначення, уповільнюючи інтеграцію нашої держави у світовий інформаційний простір. Усвідомлення того факту, що розробка відповідних стандартів сприятиме створенню нових ринків навчальних матеріалів, зменшенню вартості розробки, збільшенню потенційного повернення інвестицій, зближенню зі світовими ринками освітніх послуг допоможе звести освіту України на якісно новий рівень.

Використані джерела:

1. ЗапорожченкоЮ. Г. Розвиток міжнародних стандартів у сфері інформаційно-комунікаційних засобів навчання / Ю. Г. Запорожченко // Вища освіта України. – К. : ТОВ «Гнозіс», 2011. – Додаток 2 до № 3, том IV (29). – С. 97–105.

2. International Electrotechnical Commission [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.iec.ch/about/> – Назва з екрана.

3. International Organization for Standardization [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.iso.org/iso/about.htm> – Назва з екрана.

4. ISO/IEC JTC 001 “Information technology” [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://isotc.iso.org/livelink/livelink/open/jtc1> – Назва з екрана.

5. JTC 1/SC 36 - Information technology for learning, education and training [Электронный ресурс] – Режим доступа : http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_tc/catalogue_tc_browse.htm?commid=45392 – Назва з екрана.